

OKROGLA MIZA O ŠPORTU, ŠPORTNI INFRASTRUKTURI, RAZVOJU STAREGA GRADU IN MUZEJU PLANINSTVA IN ALPINIZMA

Kamnik, 24.2.2026 ob 19.00 uri, Dom kulture Kamnik

MUZEJ PLANINSTVA IN ALPINIZMA V KAMNIKU

Kamnik, 24.2.2026

KAJ VSE BI VSEBOVAL MUZEJ PLANINSTVA IN ALPINIZMA?

Ko govorimo o muzeju planinstva in alpinizma, imamo v mislih vse, kar je povezano z gorami – alpinizem, gorsko reševalno službo, izgradnjo planinskih domov, vodništvo, urejanje oziroma markacija planinskih poti, športno plezanje, itd. V tem segmentu je seveda tudi Velika planina s svojo izjemno kulturno in etnološko dediščino. Če lahko o kamniških alpinistih govorimo kot o tistih, ki so mesto Kamnik postavili na svetovni zemljevid gornišтва, pa lahko za Kamniške Alpe trdimo, da so zibelka ali pa kalilnica odličnih dosežkov v alpinizmu, ki jim v svetovnem merilu ni para.

POMEN ZA GOSPODARSTVO - TURIZEM

Splošno je znano (in to povedo tudi predstavniki Občine Kamnik ter direktorji različnih zavodov v Kamniku), da v Kamniku manjka vsebin, produktov, stvari, ki bi jih turisti v Kamnik hodili gledat. Eden od teh produktov bi prav gotovo bil muzej planinstva in alpinizma. V Kamniku imamo kar nekaj primernih prostorov, kjer bi lahko muzej bil, začetki so lahko skromni, bolj v smislu stalnih razstav, sčasoma, ko se bo muzejskih eksponatov nabralo veliko več, pa se lahko „naredi“ pravi muzej. Naj poudarimo, da je slovenska zakonodaja glede ustanovitve muzejev zelo „odprta“, muzej lahko ustanovi kdor koli, predpisi v ničemer ne omejujejo nastajanja muzejev in tudi ne uporabe imena muzej. Interes Republike Slovenije je, da nacionalno pomembno dediščino ohranimo zase in za prihodnje rodove na našem ozemlju. Ne vidimo torej razloga, zakaj mesto Kamnik ne bi dobilo svojega muzeja planinstva in alpinizma, predvsem v luči dejstva, da bi bilo to zelo dobro za kamniški turizem.

KAKO TO DELAJO DRUGJE?

PRIMERI DOBRE PRAKSE

REINHOLD MESSNER – 6 MUZEJEV V SEVERNI ITALIJI

Legenda svetovnega alpinizma Italijan Reinhold Messner ima v lasti 6 muzejev, zadnjega je odprl 27. junija 2025. Stoji na nekdanji zgornji postaji gondolske žičnice Monte Elmo nad krajem Sexten na Južnem Tirolskem.

Impozantna zgradba je preurejena in prenovljena po načelu »upcyclinga« in ne recikliranja, kar pomeni ustvarjalno, ponovno uporabo že obstoječega, a odsluženega. Prav to se je zgodilo s tem delom nekoč delujočega, danes pa zastarelega žičniškega objekta. Zakonca Messner sta zgradbo rešila pred rušenjem in jo spremenila v navdihujoč prostor.

Leta 1999 je bil Messner osebno v Kamniku, med drugim so se z predstavniki občine Kamnik pogovarjali tudi o tem, da bi na Starem gradu (ena od možnih lokacij) postavili muzej planinstva in alpinizma. Zakaj ni prišlo do realizacije oziroma nadaljevanja postopkov, da se ustanovi muzej, nam ni znano, po vsej verjetnosti pa je zadeva povezana z menjavo občinske oblasti, ki se je zgodila čez leto dni.

KAKO TO DELAJO V SLOVENIJI?

Če vseh šest muzejev Reinholda Messnerja predstavlja elitne lokacije, ki so zahtevale kar precej velike finančne vložke, pa so lahko zadeve veliko bolj elementarne, prvinske...tako kot so gore same. V gorah ni razkošja in bogastva, vsaj v materialnem smislu ne. Gre za druge vrste bogastvo, ki se ne da meriti z denarjem.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ V MOJSTRANI

Muzejska stavba je oblikovana kot skalna gmota. Streha in zunanja stena sta enako oblikovani in pokriti s sivo pločevino, fasada povzema obliko visokogorskega planšarskega zavetišča morda tudi bivaka. Muzej je znotraj sodobno oblikovan in upošteva najsodobnejše trende muzejskih zasnov, vgrajena je tudi najnovejša avdiovizualna in informacijska tehnologija. V muzejsko zbirko so eksponate prispevali tako posamezniki kot planinska društva in druge organizacije. Osnova je bila nekdanja Triglavska muzejska zbirka, kot tudi predmetno in dokumentarno gradivo, ki je bilo zbrano po celotnem slovenskem ozemlju. Trenutno zbirka obsega več kot 2.000 enot, od tega je razstavljenih 450 predmetov.

TURISTIČNA

Pradnjača, potniki!
Dobrodošli v naših
pohiževskih
obutvah!
Če se ne morete odločiti
za prave, vam jih
pomožemo izbrati.

WELCOME!
We are happy to help you
choose your hiking boots.
We will do our best to help you.

VARNO GORE
OUR MOUNTAINERING

MANJ „ZAHTEVNI“ MUZEJI V SLOVENIJI

Primer dobre in predvsem finančno bolj vzdržne prakse v Sloveniji je, recimo, tudi Planšarski muzej v Stari Fužini v občini Bohinj, kjer so v sobah stare hiše uredili muzej, ali pa Muzej gasilstva v Metliki, ki nosi celo ime enega od Kamničanov dr. Branka Božiča, dolgoletnega predsednika gasilske zveze Slovenije.

Kaj vse drugi kraji počnejo, da bi pritegnili turiste, nam kažejo tudi Murski Črnci, ki imajo muzej kmečkega orodja. Takšnih in podobnih primerov je še na stotine...

PRIMER DOBRE PRAKSE V KAMNIKU

Leta 2016 je Občina Kamnik v prostorih nekdanjega skladišča orožja Teritorialne obrambe (pod kamniško avtobusno postajo) zgodovinskemu društvu Triglav omogočila odprtje muzeja vojaške ter tudi kamniške zgodovine.

Žal ne gre za stalno, ampak zgolj začasno oz. občasno dostopno postavitev, ki jo tvorijo številni zanimivi, z vojaštvom in vojnami povezanimi artefakti iz zasebnih zbirk članov društva, delček razstave pa prikazuje tudi ostaline nekdanje proizvodnje počasi goreče vžigalne vrvice, ki so jo še do nedavnega izdelovali v KIK-u.

ALI V KAMNIKU ŽE IMAMO PRIMEREN PROSTOR ZA MUZEJ PLANINSTVA IN ALPINIZMA?

V Kamniku imamo kar nekaj mest/zgradb, ki so že v tem trenutku „sposobne gostiti“ muzej planinstva in alpinizma in to brez velikih stroškov. Poudarjamo, brez velikih stroškov. V prvi vrsti to velja za samostan v Mekinjah, kjer se nahaja Zavod za kulturo Kamnik, zelo primerna pa sta tudi Medobčinski muzej Kamnik na Zapricah ali pa Maistrova hiša na Šutni. Vse tri lokacije bi bile primerne tudi zato, ker se nahajajo v samem Kamniku oziroma v njegovi neposredni bližini, tako da bi muzej brez dvoma pomenil veliko dodano vrednost vsem kamniškim turističnim delavcem.

Spoštovani,

Kamnik je mesto, ki je z gorami zraslo, z njimi živel in se po njih zapisalo v slovensko in svetovno zgodovino. Njegova lega ob vznožju Kamniško-Savinjskih Alp ni zgolj geografsko dejstvo, temveč globoka kulturna, zgodovinska in identitetna danost. Prav zato z velikim spoštovanjem in odgovornostjo podajamo pobudo za ustanovitev Planinskega in alpinističnega muzeja v Kamniku – osrednje ustanove, ki bi celostno predstavila, ohranila in razvijala izjemno planinsko in alpinistično dediščino tega prostora. Kamnik je eno najstarejših in najpomembnejših središč slovenskega planinstva. Ustanovitev Planinskega društva Kamnik leta 1893 je pomenila začetek organiziranega planinskega delovanja, gradnje poti in koč ter oblikovanja zavesti o gorah kot prostoru kulture, skupnosti in odgovornosti. Iz tega okolja je zrasel tudi močan alpinistični duh.

Alpinistični odsek Kamnik, ki deluje od leta 1937, je v desetletjih vzgojil številne generacije alpinistov, ki so s svojimi vzponi, prvenstvenimi smermi in etičnim pristopom pomembno sooblikovali slovenski alpinizem.

Iz Kamnika izhajajo alpinisti, ki so dosegli najvišja svetovna priznanja. Posebno mesto ima Marko Prezelj, eden najvidnejših alpinistov sodobnega časa, ki je prejel štiri prestižne nagrade Zlati cepin (Piolet d'Or) – najvišje mednarodno priznanje za vrhunske alpinistične dosežke. Takšno število nagrad pomeni izjemen poklon ne le posamezniku, temveč tudi okolju, iz katerega izhaja. Med nominiranci in prejemniki Zlatih cepinov so tudi drugi kamniški alpinisti, kar Kamnik uvršča med redka mesta na svetu z izjemno koncentracijo vrhunskega alpinizma.

Osrednje in nenadomestljivo mesto v tej zgodbi ima tudi Tomaž Humar (1969–2009) – eden najprepoznavnejših slovenskih alpinistov in ena najbolj karizmatičnih osebnosti svetovnega alpinizma. Humar je s svojimi solo in prvenstvenimi vzponi v najtežjih stenah Himalaje in Karakoruma presegel športne okvire alpinizma in odprl nova razumevanja poguma, tveganja in osebne odgovornosti v gorah.

Njegov vzpon v južni steni Dhaulagirija ter dramatični dogodki in reševanje na Nanga Parbatu so močno odmevali v svetovni javnosti in Kamnik postavili v središče globalnega alpinističnega dogajanja. Humar je bil večkrat nominiran za nagrado Zlati cepin, njegova alpinistična pot pa je zaznamovana z izjemno osebno držo, etično radikalnostjo in globoko refleksijo smisla alpinizma.

Med ključnimi nosilci kamniške alpinistične tradicije posebno mesto pripada Bojanu Pollaku, dolgoletnemu alpinistu, gorskemu reševalcu, mentorju in organizatorju, ki je s svojim delovanjem pomembno zaznamoval razvoj alpinizma tako v Kamniku kot širše v Sloveniji in v Himalaji. Njegov prispevek presega zgolj športne dosežke. Pomemben je njegov pedagoški in mentorski vpliv na mlajše generacije, organizacijsko delo ter prizadevanje za ohranjanje visokih etičnih standardov v alpinizmu.

Za svoje življenjsko delo in izjemen prispevek slovenskemu planinstvu je bil imenovan za častnega člana Planinske zveze Slovenije, kar predstavlja eno najvišjih priznanj na področju planinstva pri nas. Takšno priznanje potrjuje, da kamniško okolje ni le prostor vrhunskih dosežkov, temveč tudi prostor odgovornega in trajnostnega razvoja gorniške kulture.

Kamniški alpinisti so sodelovali v številnih odpravah v najvišja gorstva sveta od Andov in Patagonije do Himalaje in Karakoruma. Njihovo delovanje pa ni bilo omejeno zgolj na vzpone. Izjemno pomemben je tudi prispevek k prenosu znanja, mednarodnemu sodelovanju ter vzgoji novih generacij alpinistov.

Slovenski alpinisti, med njimi številni iz kamniškega okolja, so sodelovali pri ustanovitvi in več desetletnem delovanju Šole za gorske vodnike v Manangu v Nepal, prve tovrstne institucije v Himalaji. Ta šola je sistematično izobraževala domače gorske vodnike, dvigovala raven varnosti in strokovnosti ter ustvarila trajen kulturni in strokovni most med Alpami in Himalajo.

Ne smemo pozabiti niti Gorske reševalne službe Kamnik (GRS Kamnik), ki je skozi desetletja nepogrešljiv steber varnosti v gorah. Njeni člani so s strokovnostjo, predanostjo in pogumom reševali življenja v najzahtevnejših alpskih razmerah ter pomembno prispevali k razvoju reševalnih metod in preventivnega delovanja. GRS Kamnik ni le operativna enota, temveč nosilka vrednot solidarnosti, tovarištva in odgovornosti, ki so temelj gorniške etike. Prav povezava med vrhunskim alpinizmom in visoko ravno gorske reševalne dejavnosti daje Kamniku posebno mesto v slovenskem prostoru.

Kljub tej izjemni in večplastni dediščini Kamnik danes še nima muzejske ustanove, ki bi to zgodbo celostno pripovedovala. Planinski in alpinistični muzej v Kamniku bi zapolnil to vrzel. Ne bi bil le prostor spomina, temveč živ kulturni in izobraževalni center – prostor razstav, arhivov, raziskovanja, srečevanja generacij ter razmisleka o odnosu človeka do gora, narave in lastnih meja.

Ustanovitev takšnega muzeja bi pomenila trajno ohranitev neprecenljive dediščine, okrepitev kulturne in turistične prepoznavnosti Kamnika ter jasno sporočilo, da mesto razume in ceni svojo vlogo v slovenski in svetovni gorniški zgodovini. Predvsem pa bi pomenila spoštljiv poklon ljudem, ki so s pogumom, znanjem, etiko in predanostjo ponesli ime Kamnika v najvišje stene sveta.

Zato verjamemo, da je čas zrel za ta korak, in vas vljudno vabimo k podpori in soustvarjanju Planinskega in alpinističnega muzeja v Kamniku, prostora, kjer bodo planine govorile skozi zgodbe ljudi.

Z iskrenim spoštovanjem in planinskim pozdravom,

Iniciativni odbor:

Marko Petek, Bojan Pollak, Ludvik Travnik

ZAKLJUČEK

Muzej planinstva in alpinizma bi bilo mesto, kjer bi se hranila zelo pomembna kulturna, etnografska, arheološka in zgodovinska dediščina, ne samo s področja Kamnika, ampak tudi veliko, veliko širše. Gre pravzaprav za svetovno dediščino, ki ji ni primerjave – Kamnik je edino mesto na svetu, ki ima pet zlatih cepinov, Kamniške Alpe so gore, kjer se „kujejo zlati cepini“, Velika planina s svojimi pastirskimi bajtami je prav tako enkratna in unikatna. Muzej bi prinesel veliko dobrega kamniškemu gospodarstvu, turizmu, zato bi bilo treba ustanovitev muzeja vsekakor podpreti in z aktivnostmi za ustanovitev muzeja začeti čim prej.

